

PsittaScene

EXTRA BIJLAGE BENELUX

Van de directeur

Eén aspect van papegaaienbescherming wat nooit altijd blijft verbazen is hoe elk project zijn eigen unieke serie uitdagingen en mogelijkheden heeft. Sommige bedreigingen zijn bijna universeel zoals honingbijen die nestsites koloniseren, en anderen slechts op één site. Het is intrigerend om verhalen over de Puerto Rico amazone en de Blauwkeel ara – het zijn allebei kritisch bedreigde soorten in de Nieuwe Wereld en hebben allebei te lijden gehad van een lange historie van verhandelen en habitatvernietiging, maar de specifieke bedreigingen en oplossingen voor hen zijn opmerkelijk verschillend.

Ondanks de verschillen is het ook waar dat bijna elk papegaaienbeschermingsproject iets te vertellen en te leren heeft van elk ander project. Daarom werken we er hard aan om zoveel mogelijk uitwisseling van ideeën, technieken en soms medewerkers te bewerkstelligen. Pogingen om de unieke Puerto Rico amazone te redden gaan terug naar de 60er-jaren en sindsdien nog steeds. De opmerkelijke vrijlating van de vogels op de “nieuwe” site in Rio Abajo (zie pag. 3) heeft ons, zo is gebleken, een les geleerd die misschien cruciaal kan zijn voor het herstel van de Blauwkeel ara's. De les is heel eenvoudig: omdat de laatst overgebleven soorten in een bepaald gebied worden ontdekt, betekent dat waarschijnlijk niet dat dat gebied de beste plek is op dit moment ...het is de laatste plek waar ze zijn overgebleven na de vangst of ontbossing die hen ergens anders hebben uitgeroeid.

Vanwege een buitengewone toevalligheid, snel denken, en slim veldwerk (zie pag.6), weten we nu dat – evenals iedere andere papegaai – we Blauwkeel ara's kunnen vrijlaten in het wild. Terwijl we vrijlatingen lang hebben overwogen als een mogelijk doel om toe te passen op hun tamelijk hopeloze situatie in het wild, weten we nu dat het werkt. We kunnen niet alleen nieuwe vogels toevoegen aan de wilde populatie, we kunnen ze exact neerzetten waar ze het meest nodig zijn, het best beschermd en zich het beste thuisvoelen. Met soms ook geluk, geleerd van tientallen jaren werk in Puerto Rico, kan deze, simpele-maar-kritieke, les nu worden toegepast met hetzelfde succes in Bolivia, waarbij het mogelijk is zorgvuldig sites te selecteren voor nieuwe populaties die hopelijk deze soort leidt naar een spoedig herstel!

De enige amazone van Puerto Rico (pag. 3)

Door Jamie Gilardi

Grootbrengen... repeteren... vrijlaten...

Maar weinig papegaaienliefhebbers hebben het genoeg gehad een Puerto Rico amazone *Amazona vittata* in levende lijve te zien. Tenslotte zijn er geen legale vogels “buiten het eiland” en daardoor zijn er de laatste eeuw maar weinig vogels “op het eiland”. Deze vogels hebben een verbazingwekkende geschiedenis en komen nu pas terug van hun vinnige en langdurige strijd tegen uitsterven. En hoe zijn ze in levende lijve?

Puerto Rico amazones geven een brutale eerste indruk; ze zijn totaal anders dan enige andere amazonepapegaai. Ze zijn levendig, brutaal en luidruchtig, ze zijn simpelweg tevreden met zichzelf.

Kort nadat Steve Milpacher, Steve Martin en de groep van de Parrot Lover’s Cruise van 2010 in november een bezoek brachten, ik was uitgenodigd door Iván Llerandi-Román om de vijfde vrijlating van in gevangenschap geboren vogels van het departement van Puerto Rico’s Natural en Environmental Resources (DNER) te observeren en te filmen. Biologe Kirsty Swinnerton, een oude vriendin van de Trust, introduceerde ons bij Iván die aan het hoofd staat van het deel van het herstelproject, een project dat gelegen is in de beboste heuvels van noordwest Puerto Rico in een gebied dat wordt aangeduid als het Rio Abajo Bos. Het DNER-team werkt nauw samen met een US Fish and Wildlife Service (FWS) beschermingsprogramma in het oostelijk bos van El Yunque (aka Luquillo Forest) en de US Forest Service, die de Nationale Parken in het Gemenebest leiden. Dit gebied is een niet verenigd territorium van de USA, vandaar de toewijding en betrokkenheid van de twee US regeringsbureaus. Na de voorgaande vier vrijlatingen en 10 jongen van wilde nesten in vier broedseizoenen, was de populatie in Rio Abajo gegroeid tot 40-50 wilde vogels. Deze vogels en hun voorouders blijven in het vrijlatinggebied en de meesten bezoeken dagelijks de voederstations.

De 10 geluksvogels die voor vrijlating waren geselecteerd waren 1-2 jaar oud en waren specifiek voor dit doel in gevangenschap uitgebroed, behandeld als “wild” zelfs voordat ze uitkwamen. Deze leeftijd was specifiek gekozen om snellere integratie in de wilde groep te promoten. Nu, klaar om te gaan, uitgerust met radiotransmitters, elke antenne versierd met een unieke combinatie van kleine plastic kralen. Dit maakt het voor onderzoekers makkelijker ze afzonderlijk te volgen zelfs als de batterijen van de radio’s op zijn. Toen we de enorme vrijlatingkooi op de eerste ochtend bezochten, legde Iván uit hoe ze de vogels de afgelopen zes maanden hadden “getraind”, afdoende heen en weer gejaagd met netten aan een lange steel. Niet alleen bouwt deze techniek hun vliegkunst en uithoudingsvermogen op, maar het helpt ook een gezonde angst voor mensen te ontwikkelen. Beide toetsen zullen de vogels goed van pas komen in het wild. De vogels krijgen ook een training om angst voor vijanden te hebben waarbij een levende Roodstaart havik *Buteo jamaicensis* wordt gebruikt, omdat dat de voornaamste vijand zal zijn, die ze in Puerto Rico zullen tegenkomen. Tenslotte krijgen ze hetzelfde natuurlijke voedsel wat de wilde vogels zullen eten – weer een andere tactiek om hun overgangperiode in het wild te vergemakkelijken.

In de warme zonnige dagen voorafgaand aan de vrijlating, bezochten we een andere site bestemd voor toekomstige vrijlatingen, observeerden en filmden we de wilde vogels, controleerden de nestboxen, reisden naar de broed- en verblijfsvolières en bouwden een simpele schuilhut dicht bij de vrijlatingkooi om zodoende observaties van dichtbij van de vogels te kunnen maken tijdens hun vrijlating. Het hoofd avicultuur van DNER, Ricardo Valentin, gaf me een uitgebreide tour en legde behulpzaam uit over hun creatieve methodes en de lay-out van de broed –en opvangfaciliteiten (zie PS 21.2, mei 2009 voor Ricardo’s

artikel van de aspecten van de avicultuur van het programma). Ik had tevens het genoegen de meeste veldmedewerkers van de papegaaien van DNER te ontmoeten, die allemaal duidelijk toegewijd aan deze vogels en ze waren opgewonden over de aanstaande gebeurtenis.

De avond voor de vrijlating arriveerden vol verwachting zo'n twintig medewerkers van alle drie de ministeries – Puerto Rican DNER, US Fish and Wildlife Service en US Forest Service en het hoofd van DNER Fisheries and Wildlife Bureau, Miguel A. García, maakte een heerlijk feestmaal voor ons klaar. Die avond had ik ook het genoegen om de hoofdbioloog van de papegaaien van Fish and Wildlife Service, Dr. Tom White, te ontmoeten en er langdurig mee te praten, die sinds 1999, buiten andere dingen, sterk betrokken is bij het herstel van deze soort. Uiteindelijk, de wekkers gezet voor het uur U, gingen we allemaal naar bed ter voorbereiding op de vrijlating de volgende morgen.

Het bleek dat de regen die 's avond was begonnen, werd heviger in de vroege morgen van 16 december. Echter die regen is het dagelijks leven voor deze papegaaien, de beslissing werd genomen om door te gaan met de vrijlating volgens plan. Voor dageraad klommen de DNER veldmedewerkers naar een serie uitkijkposten, met draagbare radio's en telemetrieontvangers om de vogels te traceren indien ze hun kant uit zouden komen. De rest van ons gingen op weg naar de schuilhut bij de vrijlatingvolière en bereidde ons zachtjes voor op het grote moment.

Net na het licht worden en iedereen op zijn plaats, werd aan de bovenkant van de vlucht een hangend paneel geopend, waardoor de vogels voor het eerst in hun leven vrij konden vliegen. Theoretisch gezien. De regen weigerde op te houden en de vogels bleven waar ze waren. Bij ieder moment van opklaring, nam de activiteit toe, zowel in de kooi als erbuiten. De wilde vogels voldeden aan de verwachting door er omheen te vliegen en luid roepend en we kregen meer hoop.

Eindelijk na verscheidene uren van deze valse start, kreeg één vogel de moed en vloog door de deur, toen een andere, en een andere. Weldra begonnen ze echt te vliegen, soms eerst op de rand van de uitgang voordat ze naar een voederstation vlogen, soms rechtstreeks door de uitgang naar buiten. Het was prachtig te zien hoe goed deze vogels in conditie waren – allemaal sterk en vol vertrouwen op de wieken. Toen ze eenmaal hadden gegeten en een beetje natter waren geworden, vlogen ze uiteindelijk weg het bos in om zich bij de wilde vogels te voegen.

Deze vrijlating was het hoogtepunt van jaren hard werken, en voor mij, was het een groot voorrecht om aanwezig te zijn bij dit werkelijke speciale moment van hun vrijlating. En hoewel tien vogels niet veel lijkt in vergelijking met de honderden Grijs-roodstaarten die in Afrika zijn losgelaten in de afgelopen jaren, voor de Puerto Rico amazone betekent dit een toename van 10% op de hele populatie, in ieder geval een enorme stap voorwaarts. Gevangen en wilde paren in beide programma's hebben nu op eieren of kuikens, dus het broedseizoen van 2011 is ontwikkelt zich naar weer een succesvol seizoen.

Hert uiterst bemoedigend zoveel mensen te zien die met effect samenwerking aan het herstel van deze unieke vogel. De Puerto Rico amazone is nog lang niet uit de problemen, maar als de huidige trend zich voortzet, heeft het zeker een cruciaal keerpunt bereikt na zo'n veertig jaar van beschermingsprestaties.

Puerto Rico amazone *Amazona vittata* (terzijde)

De enige overgebleven inheemse papegaai van Puerto Rico was eens wijdverbreid en in overvloed. Tegen de 50er-jaren waren er nog maar 200 stuks in het wild en in 1975 bereikte de wilde populatie een dieptepunt van 13 stuks.

In 1968 startte de US Fish and Wildlife Service met pogingen om deze soort te behouden. In 1973 werd de Luquillo Aviary gebouwd in het El Yunque Rainforest, waar met kweek in gevangenschap werd begonnen. Geleidelijke toenames in het totaal van de vogels gingen de volgende 20 jaar door. In 1993 werd een tweede populatie in gevangenschap opgezet in de Vivaldi (Rio Abajo) Aviary, gelegen in het Rio Abajo Forest. Op deze nieuwe locatie kwamen 271 kuikens ter wereld tussen 1993-2010.

Van af begin 2011 was de wilde populatie 34 tot 40 stuks in het wilde Rio Abajo State Forest en 20-30 in het Caribbean National Forest. De gevangen populatie bestaat nu uit 269 papegaaien, gelijkmatig verdeeld over beide locaties.

Zwarte markt Blauwkeel ara's (pag. 6)

Door Igo Berkunsky, José Antonio Diaz Luque, Gonzalo Daniele

Foto's José Antonio Diaz Luque

Op Nieuwjaarsavond deed José van ons veldteam van de Blauwkeel ara met de taxi een boodschap in de hoofdstad van Beni, Trinidad. Stel zijn verbazing toen de chauffeur zich naar hem toekeerde en zei: “Ik heb een paar arakuikens te koop, wil je ze kopen?” Nieuwsgierig om deze aanwijzing te onderzoeken, zei José: “Breng me naar ze toe en we zullen zien.” De chauffeur nam hem mee naar een huis waar inderdaad twee arakuikens zaten. Maar dit waren niet zomaar ara's. Het waren twee jonge Blauwkeel ara's!

José was sprakeloos door de toevalligheid en ironie van de situatie. Hij moest snel denken; vooral omdat zulke vogels meestal binnen een tel verdwijnen als je probeert een autoriteit te bereiken om ze in beslag te nemen. José zij simpelweg en stoutmoedig “Deze vogels zijn totaal illegaal en of je geeft ze aan me of ik roep onmiddellijk de politie!” Gelukkig realiseerde de chauffeur zich in wat voor situatie hij zich bevond en deed zonder veel protest afstand van de vogels. José haastte zich met ze naar het projecthuis, gaf ze te eten en onderzocht ze zorgvuldig. Ze stonden op punt van uitvliegen en waren in een relatief goede conditie. Er leek tamelijk goed voor gezorgd te zijn, wat betekende dat ze kortgeleden waren geroofd. Toch hadden ze een beetje meer tijd nodig en wat verzorging om hun ontwikkeling tot een goed einde te brengen.

Terwijl de vogels verzorging kregen en naar een veilige plaats buiten de stad waren gebracht, zocht Igor Ing. Aldo Claire Banegas op, het hoofd van het wildlifekantoor in La Paz (Dirección General de Biodiversidad y Áreas Protegidas) en legde de situatie met de vogels, de taxichauffeur uit. Gelukkig begreep de directeur netelige toestand. He wist dat hoewel er veel van deze vogels in gevangenschap leven, er nog maar een paar in het wild voorkomen. Hij stemde ermee in dat we ons best zouden doen om de kuikens groot te brengen. Het zou het beste zijn voor de vogels, voor de wilde populatie, en ook voor ons om te zien of een vrijlating kon slagen voor deze kritisch bedreigde soort.

We begonnen onmiddellijk met het klaarstomen van de vogels voor vrijlating. We voerden ze zowel eten voor gevangen vogels als lokaal fruit en zaden, vooral de vrucht van de Motacú palm die het hoofdvoedsel is van de wilde Blauwkeel ara's. We selecteerden een vrijlatingsite waar kleine aantallen van zowel Blauwgele ara's als Blauwkeel ara's leefden – een normale situatie in de historie van de Blauwkeel ara. We begonnen met een “soft release”, waarbij we voedsel voor de vogels gaven en een plaats om te slapen terwijl ze hun vliegvaardigheden oefenden. De daaropvolgende weken werden ze steeds vertrouwder in het vliegen. Ze

begonnen om te gaan en te praten met de wilde vogels, en langzaamaan werden ze meer en meer onafhankelijk en minder geïnteresseerd in de mensen.

Nu meer dan vier maanden later zijn de vogels in wezen zelfstandig – ze zoeken zelf eten, en slechts af en toe stoppen ze of vliegen ze over de vrijlatingplaats. Het is waarlijk een prachtig gezicht deze spectaculaire vogels vrij te zien vliegen over de velden en bossen van Beni... vooral als men overdenkt wat hun lot had kunnen zijn, als de toevallige ontmoeting in de taxi niet was gebeurd.

Voor ons bij het project van de Blauwkeel ara's is dit in veel opzichten een eyeopener, en kon niet op een beter moment zijn gekomen. Het heeft ons een aantal belangrijke lessen geleerd die ons beschermingswerk zal leiden in de komende jaren:

1. Er wordt duidelijk af en toe gestroopt wat een groot probleem is omdat weinig paren ieder jaar nestelen.
2. De autoriteiten waren behulpzaam en flexibel toen deze unieke situatie zich voordeed en hun medewerking bleek van belang voor de succesvolle uitkomst.
3. Hoewel slecht twee vogels werden vrijgelaten, waren ze de enige Blauwkeel arakuikens die van bekende nesten in het hele broedseizoen uitvlogen – waar ook ter wereld!
4. Deze vrijlating was niet gepland en niet ontworpen als experiment, maar het blijkt dat vrijlatingen van jonge vogels, zelfs onder omstrede omstandigheden, niet alleen kan werken, maar heel goed werkt. We zijn heel blij dat deze situatie zo goed is afgelopen en we zijn geïnspireerd door de vogels en hun opmerkelijke overgangssituatie naar de vrijheid. We voelen ook dat we een nieuw middel tot onze beschikking hebben. Vrijlatingen hebben heel goed gewerkt voor andere arasoorten en is een strategie waarvan we allang de noodzaak voor de Blauwkeel ara's ook hebben verwacht. Hoe effectief kunnen we deze technieken gebruiken om vogels grootgebracht in gevangenschap in de toekomst vrij te laten, moet nog steeds uitgezocht worden. We zijn echter blij te weten, dat we de expertise hebben om het te doen.

Geboren om vrij te vliegen (pag. 8)

Door Ilona Thewissen

Eekhoornaapjes rennen over het dak van de volière waar de Geelvleugel ara's Ara macao wachten op hun vrijlating. Wilde ara's zeilen over de vrijlatingssite, schorre kreten slakend en terwijl ze nieuwsgierig en opgewonden zijn naar de nieuwe vogels. Tot voor kort waren hier geen (wilde) ara's meer.

De nieuwe vogels zullen zich bij de gevestigde groep van 50 vrijgelaten ara's en hun in het wild geboren nakomelingen aansluiten in Tiskita Private Biological Reserve in de weelderige jungles aan de kust van Costa Rica. Ze zitten midden in een acclimatisering van twee maanden op een nieuwe "pre-release" volière terplaatse. De volière werd gebouwd met hulp van de Beirute familie van Costa Rica, Ford Motor Company, de World Parrot Trust en BOSS orange (zie PS 23.1, februari 2011).

Het ARA-project is een non-profit organisatie die al tien jaar in gevangenschap gekweekte ara's vrijlaat. De grootste vrijlatingssite is Tiskita waar zeven groepen Geelvleugel ara's tussen 2002 en 2009 werden vrijgelaten. De vogels zijn nu een gebied aan het herbevolken waar de soort zo'n 40 jaar geleden is verdwenen. Dit zijn "soft releases", wat betekent dat de pas vrijgelaten ara's lokaal voedsel halen op de releasesite totdat ze geleerd hebben zelf voedsel te zoeken. De vrijgelaten vogels worden sinds 2002 bijna de hele dag gevolgd om er zeker van te zijn dat ze gewend raken aan het wild en om wetenschappelijke gegevens te verzamelen van herintroducties van Geelvleugel ara's. Totnogtoe is het overlevingscijfer dichtbij 90% en tenminste vijf paren hebben sinds 2008 met succes jongen grootgebracht in natuurlijke nestholtes.

Na vrijlating ervaren de nieuwe ara's de bestaande hiërarchie en sociale banden van de vrijgelaten ara's en vestigen hun eigen positie binnen de groep.

Op dit moment zijn er, in de "pre-release" volière, geen aparte paren, maar wel sterke voorkeuren aanwezig. De poppen Alice en Rogue genaamd zitten samen net zoals de poppen Orange en Scarlett O'Ara genaamd. Een man Hugo genaamd is vrienden met de andere ara's in de volière, maar kibbelt door het gaas met de jonge Rigsby die in 2009 werd vrijgelaten. Drie mannen, Boss, Ford en Splice genaamd zijn nogal prikkelbaar. Ze maken vaak speels ruzie en doen net of ze willen wegvliegen, vooral als de vrijgelaten ara's in de buurt zijn. Twee andere mannen Bob en Weasel genaamd zijn rustiger. Ze zullen allemaal half mei worden vrijgelaten, als het voedselaanbod op zijn hoogtepunt is.

Over het algemeen blijven de vrijgelaten ara's in de vrijlatingsite tot zo'n zes maanden voordat ze langzaam hun verspreidingsgebied uitbreiden. Waarbij ze gebruikmaken van de ervaring opgedaan in de "pre-release" volière en door voorbeelden van de daarvoor vrijgelaten ara's, ze ontdekken snel nieuwe aspecten van hun natuurlijk bestaan, zoals foerageren tropische amandelen, samen hoog boven de boomtoppen vliegen, achter Koningsgieren aangaan, kletsnat worden in het regenseizoen en doezelen in oceaانبries.

Omdat veel vogels vlakbij de vrijlatingsite blijven, heeft het ARA-project de kans ze intensief te bestuderen, vaak jarenlang. Daardoor is het niet alleen mogelijk het herintroductieproces te evalueren door het overleven en nakweek te meten, maar tevens om waardevolle gegevens te verzamelen over het gedrag van Geelvleugel ara, van foerageeractiviteiten tot sociaal gedrag zoals het uitkiezen van een partner. Het bestuderen van partnerkeuze. Het bestuderen van partnerkeuze bij gevangenschap en vrijgelaten Geelvleugelara's geeft inzicht in paarvorming, omdat de leeftijd en sekse van de ara's bekend zijn. Dit is meestal niet het geval bij het bestuderen van hun in het wild uitgekomen evenbeelden.

Een voorbeeld van hoe het leven van een vrijgelaten ara verloopt, is dat van een pop "Cyndi", één van de eerste zeven vrijgelaten ara's in 2002. Nu, negen jaar later, blijft haar verspreidingsgebied binnen zo'n twee kilometer van de vrijlatingsite. Tegen de tijd van vrijlating verpaarde ze zich met een man Big Boy genaamd, die ook in 2002 werd vrijgelaten. Na in eerste instantie ook een oogje te hebben gehad op haar zus Rainbow, werd hij jarenlang de partner van Cyndi. Big Boy was tijdens deze periode de belangrijkste man en verdedigde Cyndi dapper. Na een paar jaar proberen, vlogen hun eerste twee kuikens in 2008 met succes uit. Deze kuikens waren de allereerste van de vrijgelaten ara's in Tiskita en zijn weer een aanwijzing voor het succes van het project. In 2009 bracht dit paar met succes weer een jong groot. Kort daarna gingen Big Boy en Cyndi uit elkaar. Sindsdien paart hij met pop Red genaamd die in 2007 werd vrijgelaten. Maanden later vond Cyndi ook een nieuwe partner in een man Cosmo genaamd (vrijgelaten in 2007) en staat op het punt om haar eerste kuikens groot te brengen met hem.

Om succes op lange termijn te bereiken op de vrijlatingsite van Tiskita, zal het ARA-project doorgaan de vrijgelaten ara's te controleren en nieuwe en uitgebreidere educatieprogramma's te ontwikkelen om de lokale bevolking te betrekken bij hun bescherming.

Ilona Thewissen komt oorspronkelijk uit België. Ze kwam als vrijwilligster in 2005 bij het ARA-project in Tiskita Biological Reserve, terwijl ze haar thesis over herintroductie van Geelvleugelara's schreef. In 2006 werd ze medewerkster als veldbiologe in Tiskita en ze is nu een vierde vrijlating aan het voorbereiden.

Een verbod en een plan (pag. 10)

Vermindering van illegale handel in Mexico

Door Juan Carlos Cantú & Maria Elena Sánchez

In Mexico leven 22 soorten papegaaien en ara's. Hiervan zijn 11 soorten bestempeld als in gevaar zijnd, 6 als bedreigd en 4 als extra beschermd. Habitatvernietiging en illegale handel zijn de grootste bedreigingen, die ervoor hebben gezorgd dat verschillende Mexicaanse papegaaiachtigen aan de rand van uitsterven staan.

In 2007 gaven Defenders of Wildlife en Teyeliz A.C. een uitgebreid rapport uit over de illegale papegaaienhandel, waarbij geschat werd dat ruwweg 65.000 tot 78.500 papegaaien en ara's jaarlijks illegaal worden gevangen. Zo'n 50.000 hiervan sterven tengevolge van stress, ruwe behandeling, verstikking of uitdroging tijdens de vangst en transport voordat ze de consument bereiken. In reactie op deze crisis legde Mexico in oktober 2008 een verbod op het vangen en handel in wilde papegaaien – en het werkt!

Het verbod was een laatste strohalm om deze soorten te redden. Tegenstanders voorspelden dat het slechts zou resulteren in een rechtstreekse explosieve stijging van illegale handel, maar precies het tegenovergestelde is gebeurd – illegale handel is afgenomen. We analyseerden de gegevens op jaarlijkse inbeslagname van papegaaien door de Environmental Enforcement Agency (PROFEPA) vóór en na het verbod, om vast te stellen wat de impact op de illegale handel was evenals de effectiviteit van een gelijktijdige communicatiecampagne geleid door Defenders en Teyeliz.

In beslagname van papegaaien door PROFEPA lieten een afnemende trend zien en de trend zette door na het handelsverbod in 2008. Slechts 566 Mexicaanse papegaaien werden in 2010 in beslaggenomen, het laagste aantal in bijna tien jaar en een derde minder dan het jaar ervoor (zie fig. 1).

Maar niet alleen de cijfers van in beslagnamen demonstreren een trend in de illegale handel, maar slaat terug op inspecties door PROFEPA. Het kantoor heeft niet genoeg personeel om toezicht te houden op alle vangst van wildlife, transport en handelsplaatsen in Mexico. Echter handelt het op klachten van inwoners, dus het overgrote deel van de directe resultaten van verslagen van illegale papegaaienhandel komen van het publiek. Zodoende resulteert een toename van klachten in een toename van inspecties en dientengevolge een toename van confiscaties.

Om een echte trend te identificeren in de illegale papegaaienhandel moeten we het aantal jaarlijkse klachten weten en vergelijken met de jaarlijkse confiscaties. Klachten van inwoners bij PROFEPA over illegale handel in wilde papegaaien vertonen een hoge toename tussen 2008-2010 (zie fig. 2).

Aangenomen dat de meeste confiscaties voorkwamen als resultaat van klachten kunnen we aannemen dat in 2002-2007 PROFEPA gemiddeld 52 stuks per klacht in beslagnamen, terwijl na het verbod het aantal afnam tot slechts 4,6 papegaaien per klacht. Het feit dat gemelde klachten van illegale verkoop dramatisch toenam in 2008-2010, terwijl de confiscaties van wilde papegaaien afnam, geeft aan dat de hoeveelheid Mexicaanse papegaaien voor verkoop in feite ook is gedaald. Dit is de allereerste keer dat een toename van inspecties door PROFEPA een afname in confiscaties van wilde papegaaien heeft opgeleverd.

Een hele hoge piek in het aantal klachten was in 2008 toen de goedkeuring aan het verbod door het Congres werd aangekondigd aan het publiek door Defenders en Teyeliz. Maar de hoogste piek was in 2009 toen we een landelijke communicatiecampagne startte, samen met PROFEPA, om het publiek te informeren over het verbod en hoe ze konden meedoen.

Communicatiecampagne

Een handelsverbod op zichzelf heeft minimaal effect als mensen niet weten dat hij bestaat. Nadat het verbod in werking trad in oktober 2008, ontwierpen we een landelijke communicatiecampagne om het Mexicaanse publiek te informeren over de dreiging die papegaaien ondergaan, de wetsveranderingen en manieren om deel te nemen om deze soorten te redden.

De campagne werd in februari 2009 gestart tijdens een persconferentie met PROFEPA. Een belangrijk onderdeel hiervan was de webpagina www.paricosmexico.org die informatie verschafte over de 22 inheemse soorten papegaaien en ara's van Mexico en legde de bedreiging door illegale handel uit plus de wet en regelgeving met betrekking tot de handel. Het instrueerde gebruikers hoe ze een klacht konden indienen over illegale handel aan PROFEPA, en de vóórs en tegens van het kopen van een papegaai. Het was ook mogelijk educatiematerialen te downloaden en lijsten van deelnemende instituten en organisaties die hielpen ze te verspreiden.

Dankzij genereuze donaties van mensen zoals Terry Pelster en de World Parrot Trust, Folke H. Peterson Foundation en IFAW drukten we meer dan 71.000 posters, kinderboeken, kleurboeken, stripboeken en stickers en verspreidden ze over heel Mexico. Tientallen instituten en organisaties deden hieraan mee waaronder regeringsinstituten zoals Environmental Enforcement Agency, Environment Ministry, National Commission of Natural Areas, Mexico City's Environment Ministry, Mexico City Zoo; universiteiten zoals UNAM, UAM, UDG, Tec de Monterrey en nog meer; NGO's zoals Greenpeace, Pronatura, IFAW, CEMDA, Comarino, GEMA en nog meer; tevens wetenschappers, privé bedrijven en mensen.

Er verschenen tientallen verhalen in de media (kranten, tijdschriften, radio, televisie, internet nieuwsdienst en blogs) vanaf dat de campagne van start ging. We hebben constant over de campagne tegen illegale handel in papegaaien gesproken in ons wekelijkse radioprogramma "Supervivencia" tientallen presentaties gegeven op symposia, vogelfestivals, kinderfestivals, scholen etc.

Bij de klachtgegevens kwam naar voren dat tussen 2002 en 2007 PROFEPA uit 21 staten klachten ontving over illegale handel in papegaaien, terwijl tussen 2008 en 2010 er uit alle 32 staten van Mexico klachten kwamen. Dus de campagne bereikte het hele land, maakte de mensen bewust van de problemen en deed ze deelnemen aan de oplossing om geen wilde papegaaien te kopen en de illegale handel aan de kaak te stellen.

Illegale handel in papegaaien is een heel moeilijk probleem om op te lossen, in feite zullen we het nooit helemaal uitbannen. Maar het aanzienlijk verminderd en gecontroleerd worden zodat het niet zo'n negatief effect heeft op de wilde populaties. We hebben bewijzen dat de illegale handel in Mexicaanse wilde papegaaien begonnen is af te nemen en dat deze afname te danken is aan het handelsverbod van papegaaien in 2008 en de communicatiecampagne die we in 2009 zijn gestart met behulp van heel veel mensen en hun organisaties. Handelsverboden helpen en beleidsmakers moeten zich niet onttrekken om ze te gebruiken de illegale handel te controleren en wildlifebescherming helpen.

Juan Carlos Cantú is directeur van de programma's voor Defenders of Wildlife Mexico. Maria Elena Sánchez is president van Teyeliz A.C.

Het handelsverbod en de communicatiecampagne hebben geresulteerd in meer meldingen van inwoners en inspecties, het aantal inbeslagnames is verminderd, dus illegale handel is afgenomen.